

plaatsingen der actiecentra werden regelmatig telegrafisch gemeld, zodat', schrijft Somer, 'de RAF op jacht kon gaan en het de vijand terdege lastig maakte . . . (Uytenbogaert) speelde het klaar om uit brokstukken van bij mislukte afschietingen gearsten projectielen een complete V-1 te construeren, welke direct na de bevrijding aan de verbaasde Britse *Intelligence* kon worden getoond.'¹ 'Packard' beschikte door de hulp van BI over verschillende geheime zenders.

Aanzienlijk groter dan de 'Packard'-groep was de door W. Schoemaker van Den Haag uit geleide Geheime Dienst Nederland oftewel de GDN.² Zij telde tenslotte ruim twaalfhonderd medewerkers en medewerksters, onder wie ca. honderd koeriersters. Er was in de hongerwinter veel extra voedsel en veel geld nodig om een zo grote organisatie draaiend te houden. Wat het voedsel betreft: per schip kon Schoemaker 40 ton levensmiddelen uit Friesland laten komen – een aparte fourage-afdeling vulde die hoeveelheden aan en bracht ook verder alles bijeen wat de groep nodig had. Met die fourage-afdeling was een aparte knokploeg verbonden die de voorraden van zwarthandelaren ging kraken en tot januari '45 (de GDN kreeg toen geld van BI, minder overigens dan zij had gevraagd³) ook grote geldbedragen in de wacht sleepte. Schoemaker ging daar niet uitgesproken zuinig mee om, 'er zijn', vertelde aan de Enquêtecommissie ir. Th. P. Tromp, die min of meer zijn mentor was geweest, 'dingen gebeurd . . . die niet door de beugel konden. Zo is hij eens ergens gaan eten, hetgeen een diner werd van f 500; dat werd op één avond verslinderd.'⁴ Niet al het inlichtingenwerk van de GDN werd even zinvol geacht: de groep plaatste bijvoorbeeld verkenners in de grote steden die alle passerende Duitse auto's telden en hun nummers noteerden. 'Ik heb', aldus Tromp, 'gezegd: 'Schei er mee uit, dat is mensen in gevaar brengen en micro's maken die niet nodig zijn.'⁵ Met dat al had BI-Eindhoven voor het werk van de GDN als geheel buitengewone waardering; het heeft, zo haalde Tromp een uitlating van Somer aan, 'wat betreft omvang en kwaliteit, mèt dat van de groep-'Albrecht', ver bovenaan ... gestaan.'⁶

¹ J. M. Somer: *Zij sprongen in de nacht*, p. 218. ² De groep duidde zich in de hongerwinter aan als 'Miki' of 'Reinart'; haar archief was toen ondergebracht in het gebouw van de Haagse GGD en daar was ook haar fotodienst gevestigd. ³ BI subsidieerde de GDN-groep in totaal met ruim f 380 000, maar Schoemaker wist zich daarnaast nog bijna f 220 000 te verschaffen, ten dele door leningen, ten dele (bijna f 120 000) door 'kraken'. ⁴ Getuige Th. P. Tromp, *Enq.*, dl. IV c, p. 1638. ⁵ A.v. ⁶ A.v., p. 1639.